

**KONSEP RUANG DALAM LUKISAN KANAK-
KANAK USIA 4 - 9 TAHUN**

JASMINI BTE DAUD

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

**TESIS DIKEMUKAKAN UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH SARJANA SASTERA SENI VISUAL**

**SEKOLAH PENGAJIAN SENI
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
2010**

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS@

JUDUL : **KONSEP RUANG DALAM LUKISAN KANAK-KANAK USIA 4-9 TAHUN**

IJAZAH : **SARJANA SASTERA (SENI VISUAL)**

SAYA : **JASMINI BTE DAUD** SESI PENGAJIAN : **2007/2009**

Mengaku membenarkan tesis (LPSM/Sarjana/Doktor Falsafah) disimpan di Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:

1. Tesis adalah hakmilik Universiti Malaysia Sabah.
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (X)

SULIT

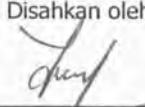
(Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti termaktub di dalam AKTA RAHSIA RASMI 1972)

TERHAD

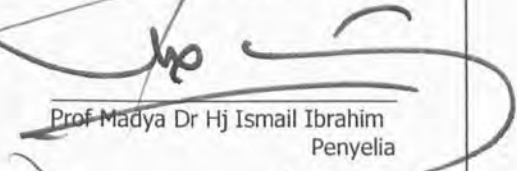
TIDAK TERHAD

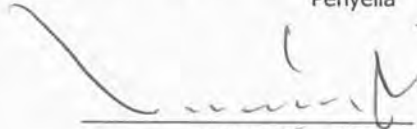
(Mengandungi maklumat TERHAD yang ditentukan oleh organisasi / badan di mana penyelidikan dijalankan)

(TANDATANGAN PENULIS)

Disahkan oleh

(TANDATANGAN PUSTAKAWAN)

Alamat Tetap: Sekolah Menengah Kebangsaan Mutiara, Wilayah Persekutuan Labuan.

Prof Madya Dr Hj Ismail Ibrahim
Penyelia

En Mohd Puad Bebit
Penyelia bersama

Tarikh : 19 Ogos 2010

Tarikh: 23/8/2010

CATATAN * Potong yang tidak berkenaan

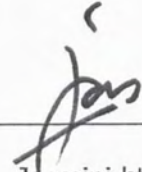
**** Jika tesis ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/ organisasi berkenaan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis ini perlu dikelaskan sebagai SULIT dan TERHAD.**

@ Tesis dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah dan Sarjana secara penyelidikan atau disertasi bagi pengajian secara kerja kursus dan Laporan Projek Sarjana Muda (LPSM)

PENGAKUAN

Karya ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan, ringkasan dan rujukan yang tiap – tiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

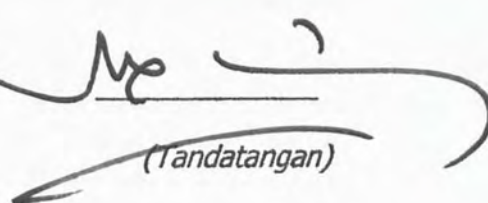
Jasmini bte Daud

PY2007-8202

NAMA : JASMINI BTE DAUD
NO MATRIKS : PY20078202
TAJUK : KONSEP RUANG DALAM LUKISAN KANAK-KANAK
USIA 4 - 9 TAHUN
IJAZAH : SARJANA SASTERA SENI VISUAL
TARIKH VIVA : 13 MEI 2010

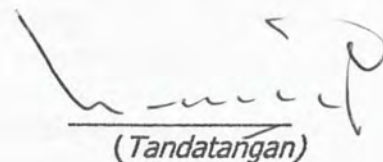
DISAHKAN OLEH

1. **PENYELIA**
PROF. MADYA DR ISMAIL BIN IBRAHIM

(Tandatangan)

2. **PENYELIA BERSAMA**
EN. PUAD BIN BEBIT

(Tandatangan)

PENGHARGAAN

Syukur Alhamdulillah ke hadrat Allah s.w.t kerana walaupun dengan segala kesukaran, dugaan dan tekanan akhirnya tesis ini dapat diselesaikan dengan iziNya jua. Justeru, saya ingin merakamkan penghargaan dan ucapan jutaan terima kasih yang tidak terhingga kepada pensyarah penyelia yang saya hormati, Profesor Madya Dr. Ismail Ibrahim yang selama ini tanpa jemu membantu, memberi tunjuk ajar serta memberi dorongan agar saya gigih meneruskan kajian ini hingga selesai. Keikhlasan dan ketegasan beliau mengajar saya untuk menjadi seorang yang lebih positif dalam menghadapi cabaran. Terima kasih juga kepada pensyarah penyelia bersama En. Mohd Puad Bebit, atas segala motivasi, nasihat dan bimbingan yang diberi. Seterusnya ucapan terima kasih kepada En. Humin Jusilin pensyarah seni Visual SPS yang banyak memberi idea dan pandangan mengenai penulisan tesis, Dekan Sekolah Pengajian Seni, Profesor Madya Hj. Inon Shahrudin Abdul Rahman dan semua pensyarah Sekolah Pengajian Seni UMS yang terlibat secara langsung ataupun tidak.

Jutaan terima kasih kepada para guru besar, pentadbir sekolah, guru-guru dan penyelia tadika serta pelajar Sekolah Kebangsaan dan Tadika di sekitar W.P. Labuan yang terlibat dalam kajian ini iaitu SK Pantai, Sk Pekan Satu, SJKC Chung Hwa, SK Bukit Kalam, SK Layang-Layangan, SJKC Chi Wen, Tadika Perpaduan Bukit Kalam, Tadika Ayu Gemilang, Tadika Kemas Sg Bangat dan Tadika Cina Chung Hwa. Terima kasih tidak terhingga atas kerjasama yang sungguh memberangsangkan.

Seterusnya tidak dilupakan ucapan terima kasih kepada, pengetua dan pentadbir SMK Mutiara tempat saya bertugas kerana kerjasama dan sokongan yang diberi, kepada keluarga terutama kepada kakak saya Pn. Rosnani Daud yang selama ini banyak memberi semangat, galakan serta memahami kehendak dan matlamat hidup saya, terima kasih juga buat sahabat-sahabat rapat di atas bantuan, pandangan serta kerjasama yang mereka berikan. Semoga semua yang terlibat akan mendapat ganjaran rahmat serta kesejahteraan daripada Allah s.w.t.

Terima kasih

Jasmini bte Daud.

ABSTRAK

KONSEP RUANG DALAM LUKISAN KANAK-KANAK USIA 4-9 TAHUN

Kajian ini merupakan suatu huraian mengenai konsep ruang dalam lukisan kanak-kanak serta bagaimana kanak-kanak mengaplikasi ruang dalam lukisan seawal umur 4 sehingga 9 tahun. Di samping dapat menjelaskan representasi tema yang menjadi rangsangan agar dapat ditafsir dari segi kematangan. Fokus utama kajian adalah untuk memastikan wujudnya kategori ruang satu dimensi, dua dimensi dan tiga dimensi dalam lukisan kanak-kanak mengikut tahap umur. Untuk mengukur sejauh mana kematangan kanak-kanak lelaki dan perempuan dapat diterjemahkan melalui lukisan serta mengariskan ciri-ciri lukisan kanak-kanak mengikut tahap umur. Responden yang terlibat dalam kajian ini terdiri daripada 330 orang pelajar daripada 10 buah sekolah iaitu 5 buah sekolah tadika dan 5 buah Sekolah Rendah Kebangsaan dan Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina di sekitar WP Labuan. Kaedah pengumpulan data kualitatif dan kuantitatif adalah berdasarkan hasil lukisan kanak-kanak yang menjadi responden. Instumen kajian adalah kertas lukisan yang disediakan oleh pengkaji. Lukisan dinilai berdasarkan beberapa kriteria tertentu yang telah ditetapkan mengikut skala markah iaitu 4(cemerlang), 3(memuaskan), 2(baik) dan 1(Lemah). Dapatan data dianalisis berdasarkan kaedah peratus. Sebagai rumusan pertama, kajian ini membuktikan bahawa terdapatnya tiga jenis kategori ruang dalam lukisan kanak-kanak iaitu satu dimensi, dua dimensi dan tiga dimensi. kedua, kematangan umur memainkan peranan utama dalam menentukan kebolehan dan keupayaan kanak-kanak melukis dan ketiga faktor jantina bukanlah ukuran terhadap kematangan kanak-kanak lingkungan usia 4-9 tahun dalam menentukan tema dan ruang dalam lukisan mereka.

ABSTRACT

This study is the elaboration of space concept in children's drawing and how they apply the concept at the early age of 4-9 years old. The representation of garbage bins theme is a stimulus as it can be accessed from the perspective of maturity to apply the concept. The main focus of this study is to make sure the existence of one, two and three dimensional space category in children's drawing following their age, to measure how far the maturity of the boys and girls can be interpreted through their drawing and to list out the characteristic of children's drawing based on their age. The respondents involved in this study are 330 students from 10 schools consist of 5 kindergartens and 5 primary schools including Chinese Primary School in Labuan. Qualitative and quantitative Data collection method is based on children's drawing who are the respondents. The instrument used is through the drawing papers are prepared by the researcher. The evaluation of the children's drawings is based on a few criteria that have been set on the score scale 4 (excellent), 3 (fair), 2(good) and 1(weak). The outcome of the data collected is separated by evaluation based on percentage method. As a conclusion, this study have answered three main questions which are firstly, there are three types of space categories in children's drawing such as one, two and three dimensional. Secondly, the age maturity has absolutely plays a vital role in identifying children's interpreting theme and drawing ability and capability. Thirdly, gender has nothing to do with maturity in children age 4-9 years old in assessing space and theme in their drawing.

SENARAI KANDUNGAN

	Halaman
TAJUK	i
PENGAKUAN	ii
PENGESAHAN	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
<i>ABSTRACT</i>	vi
SENARAI KANDUNGAN	vii
SENARAI RAJAH	Xii
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI GRAF	xix
SENARAI CARTA	xx
BAB 1 : PENGENALAN	
1.1 Latar Belakang	1
1.2 Kepentingan Kajian	2
1.3 Permasalahan Kajian	5
1.4 Objektif Kajian	6
1.5 Persoalan Kajian	7
1.6 Hipotesis	7
1.7 Batasan Kajian	7
1.8 Ringkasan Metodologi	10
1.9 Definisi Istilah	11
1.9.1 – Lukisan	11
1.9.2 – Contengan	11
1.9.3 – Persepsi atau Tanggapan	12
1.9.4 – Representasi atau Pernyataan	13

BAB 2 : SOROTAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	15
2.2	Teori Perkembangan Visual Kanak-kanak	15
2.3	Pengertian Ruang dan Jenis-jenis Ruang	22
2.4	Dimensi Ruang Dalam Lukisan Kanak-kanak	25
2.5	Representasi Ruang dalam Lukisan Kanak-kanak	28
2.6	Representasi Garisan Dasar Sebagai Penentu Ruang	30
2.7	Persembahan Ruang Melalui Perbezaan Bentuk, Saiz dan kadar banding	32
2.8	Kesimpulan	34

BAB 3 : METODOLOGI

3.1	Pengenalan	35
3.2	Reka Bentuk Kajian	35
3.3	Responden	36
3.4	Data Responden Berdasarkan Umur dan Jantina Setiap Sekolah	38
3.5	Data Responden Mengikut Umur dan Jantina Keseluruhan	43
	3.5.1 Peratus Responden Secara Keseluruhan	44
3.6	Data Responden Mengikut Suku Kaum	46
3.7	Instrumen Kajian	53
	3.7.1- Kapasiti Penilaian Kriteria Lukisan	53
	3.7.2- Penilaian Skor Lukisan	55
3.8	Lukisan Kanak-kanak Mengikut Skor	58
	3.8.1 – Lukisan Skor 4	58
	3.8.2 – Lukisan Skor 3	60
	3.8.3 – Lukisan Skor 2	62
	3.8.4 – Lukisan Skor	65
3.9	Prosedur Perlaksanaan	67
3.11	Prosedur Koleksi Data	69
3.12	Kajian Rintis	71
	3.12.1 – Responden Kajian Rintis	71

3.12.2	– Kertas Ujian Kajian Rintis	72
3.12.3	– Kertas Ujian 1	72
3.12.4	– Dapatan Ujian Rintis Kategori (6-9)Tahun	74
3.12.5	– Kertas Ujian 2	74
3.13	Hasil Dapatan Kajian Rintis	77

BAB 4 : DAPATAN KAJIAN

4.1	Hasil Lukis Lukisan Kanak-kanak Mengikut Kategori 4-9 Tahun	79
4.2	Data Skor Mengikut Jantina Setiap Sekolah.	93
4.3	Data Skor Secara Keseluruhan.	108
	4.3.1 – Data Skor Mengikut Umur	108
	4.3.2 – Data Skor Mengikut Jantina	110
	4.3.3 – Data Skor Responden Lelaki	110
	4.3.4 – Data Skor Responden Perempuan	113
4.4	Peratus Skor Responden Mengikut Umur dan Jantina Keseluruhan	115
	4.4.1 – Perbezaan Peratus Antara Lelaki dan Perempuan secara keseluruhannya	117
	4.4.2 – Jadual Peratus dan Graf Responden Mengikut Umur 4-9 Tahun	119
	4.4.3 – Kesimpulan Peratus Data Skor Responden	126
	4.4.4 – Perbezaan Peratus Skor mengikut Jantina keseluruhan	129
4.5	Perbandingan Data Skor Berdasarkan Jantina dan Suku Kaum Responden	131
	4.5.1 – Data Skor Berdasarkan jantina dan Suku Kaum Melayu Bumiputera	132
	4.5.2 – Data Skor Berdasarkan Jantina dan Suku Kaum Bumiputera	132

BAB 5 : RUMUSAN

5.1	Rumusan Kajian	137
5.1.1	- Wujudnya Kategori Ruang Satu Dimensi, dua Dimensi dan Tiga Dimensi dalam Lukisan anak-kanak Mengikut Tahap Umur	137
5.1.2	- Sejauh mana Kematangan Kanak-kanak Lelaki dan Perempuan Dapat Diterjemahkan Melalui Lukisan	142
5.1.3	- Ciri-ciri Lukisan Kanak-kanak Mengikut Tahap Umur	146
5.1.4	- Jawapan Hipotesis	151
5.2	Kesimpulan	151
5.3	Cadangan Kepada Penyelidik Lain	153
	Rujukan	155
	Lampiran	158

SENARAI RAJAH

		Halaman
Rajah 1	Contengan Kanak-kanak Pralakaran Mewujudkan Pelbagai Bentuk Mudah	16
Rajah 2	Contengan Kanak-kanak Berusia (2-3) Tahun Mewujudkan Ruang Satu Dimensi a) Contengan Berbentuk Spontan b) Contengan Menunjukkan Kepelbagaian Garisan	26
Rajah 3	Contengan Kanak-kanak Berusia (2-3) Tahun Mewujudkan Ruang Dua Dimensi a) Ruang Dua Dimensi yang Menggabungkan Bentuk-bentuk dan Contengan Bentuk Awal b) Ruang 2 Dimensi Lebih Jelas Menunjukkan Wajah Manusia	28
Rajah 4	Contengan Kanak-kanak Berusia (7-9) Tahun Mewujudkan Ruang Dua Dimensi dan Lukisan Kanak-kanak Mewujudkan Ruang Dasar a) Garisan Dasar Penentua Ruang Bagi Figura Manusia Berdiri dan Melompat b) Garisan Dasar Digambarkan Sebagai Asas Perletakan Objek Figura Manusia, Pokok Bunga dan Objek Lain	32
Rajah 5	Perbezaan Objek, Tindanan Bentuk dan Perbezaan Saiz Menghasilkan Ruang	33
Rajah 3.1	Contoh Lukisan 1 Skor 4	59
Rajah 3.2	Contoh Lukisan 2 Skor 4	60
Rajah 3.3	Contoh Lukisan 1 Skor 3	61
Rajah 3.4	Contoh Lukisan 2 Skor 3	62
Rajah 3.5	Contoh Lukisan 1 Skor 2	63
Rajah 3.6	Contoh Lukisan 2 – Skor 2	64
Rajah 3.7	Contoh Lukisan 1 – Skor 1	65

		Halaman
Rajah 3.8	Contoh Lukisan 2 – Skor 1	66
Rajah 3.9	Objek Rangsangan dalam Ujian Melukis	68
Rajah 3.10	Ujian 1 Bagi Kajian Rintis	72
Rajah 3.11	Ujian 2 Bagi Kajian Rintis	75

SENARAI JADUAL

		Halaman
Jadual 1	Peringkat Perkembangan Kanak-kanak Mengikut Perbandingan Teori Pengkaji Terdahulu	3
Jadual 3.1	Jumlah Pelajar Setiap Sekolah Mengikut Jantina	37
Jadual 3.2	Jadual Responden Mengikut Jantin	38
Jadual 3.3	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Kebangsaan Pantai WP Labuan	38
Jadual 3.4	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Kebangsaan Pekan Satu W.P. Labuan	39
Jadual 3.5	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Jenis Kebangsaan Chung Hwa W.P. Labuan	39
Jadual 3.6	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Kebangsaan Bukit Kalam, W.P. Labuan	40
Jadual 3.7	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Kebangsaan Layang-Layangan, W.P. Labuan	40
Jadual 3.8	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Jenis Kebangsaan Chi Wen, W.P. Labuan	41
Jadual 3.9	Kategori Umur dan Jantina Tadika Perpaduan Bukit Kalam, W.P. Labuan	41
Jadual 3.10	Kategori Umur Mengikut Jantina Sekolah Tadika Ayu	42
Jadual 3.11	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Tadika Kemas Sg. Bangat	42
Jadual 3.12	Kategori Umur dan Jantina Sekolah Tadika Cina Chung Hwa	42
Jadual 3.13	Jumlah dan Peratus Responden Mengikut Kategori Umur Secara Keseluruhan	43
Jadual 3.14	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Kebangsaan Pantai	46

	Halaman	
Jadual 3.15	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Kebangsaan Pekan Satu	46
Jadual 3.16	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chung Hwa	47
Jadual 3.17	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Kebangsaan Bukit Kalam	48
Jadual 3.18	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Kebangsaan Layang-Layangan	48
Jadual 3.19	Pembahagian Mengikut Suku Kaum Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chi Wen WP Labuan.	49
Jadual 3.20	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Tadika Perpaduan Bukit Kalam	50
Jadual 3.21	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Sekolah Tadika Ayu Gemilang	50
Jadual 3.22	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Tadika Kemas Sg. Bangat	51
Jadual 3.23	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Tadika Cina Chung Hwa	51
Jadual 3.24	Jumlah Responden Berdasarkan Suku Kaum Secara Keseluruhan	52
Jadual 3.25	Kapasiti Penilaian Lukisan Kanak-kanak	54
Jadual 3.26	Penentuan Skor Mengikut Kriteria Lukisan	56
Jadual 3.27	Langkah Perlaksanaan Ujian	67
Jadual 3.28	Langkah-langkah Perlaksanaan Proses Koleksi Data	69
Jadual 3.29	Responden Kajian Rintis Sekolah Tadika Ayu Gemilang WP Labuan	71
Jadual 3.30	Dapatan Ujian 1	74
Jadual 3.31	Dapatan Daripada Ujian 2.	76
Jadual 4.1(a)	Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 4 Tahun	80

	Halaman
Jadual 4.1(b) Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 5 Tahun	82
Jadual 4.1(c) Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 6 Tahun	84
Jadual 4.1(d) Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 7 Tahun	86
Jadual 4.1(e) Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 8 Tahun	88
Jadual 4.1(d) Analisis Ruang Representasi Kanak-kanak Terhadap Subjek Rangsangan Mengikut Tahap Umur 9 Tahun	90
Jadual 4.2 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Pantai	92
Jadual 4.3 Peratus Skor Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Pantai	93
Jadual 4.4 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Pekan Satu	94
Jadual 4.5 Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Pekan 1	94
Jadual 4.6 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chung Hwa	94
Jadual 4.7 Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chung Hwa	95
Jadual 4.8 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Bukit kalam	96
Jadual 4.9 Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Bukit Kalam	97
Jadual 4.10 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Layang-Layangan	98
Jadual 4.11 Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Kebangsaan Layang-Layangan	99
Jadual 4.12 Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chi Wen	100

		Halaman
Jadual 4.13	Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Chi wen	101
Jadual 4.14	Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Perpaduan Bukit Kalam	102
Jadual 4.15	Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Perpaduan Bukit Kalam	102
Jadual 4.16	Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Ayu Gemilang	103
Jadual 4.17	Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Ayu Gemilang	104
Jadual 4.18	Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Kemas Sg. Bangat	104
Jadual 4.19	Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Kemas Sg. Bangat	105
Jadual 4.20	Jadual Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Cina Chung Hwa	106
Jadual 4.21	Peratus Skor Responden Mengikut Jantina, Kaum dan Umur Tadika Cina Chung Hwa	107
Jadual 4.22	Jadual Skor Responden Mengikut Umur Secara Keseluruhan	108
Jadual 4.23	Jadual Skor mengikut Umur Bagi Responden Lelaki secara Keseluruhan	110
Jadual 4.24	Jadual Skor Mengikut Umur Bagi Responden Perempuan Secara Keseluruhan	113
Jadual 4.25	Peratus Skor Mengikut Umur dan Jantina Secara Keseluruhan	115
Jadual 4.26	Perbezaan Peratus Lelaki dan Perempuan	117
Jadual 4.27	Perbezaan Peratus Skor Mengikut Kategori Umur 9 Tahun	119
Jadual 4.28	Perbezaan Peratus Skor Mengikut Kategori Umur 8 Tahun	121

		Halaman
Jadual 4.30	Perbezaan Peratus Skor Mengikut Kategori Umur 6 Tahun	123
Jadual 4.31	Perbezaan Peratus Skor Mengikut Kategori Umur 5 Tahun	124
Jadual 4.32	Perbezaan Peratus Skor Mengikut Kategori Umur 4 Tahun	125
Jadual 4.33	Peratus Skor Mengikut Umur Secara Keseluruhan	126
Jadual 4.34	Jumlah Responden mengikut Skor Secara Keseluruhan	130
Jadual 4.35	Pembahagian Skor Responden Melayu dan Bumiputera Secara keseluruhan	133
Jadual 4.36	Jadual Skor Berdasarkan Umur dan Jantina bagi Kaum Bukan Bumiputera	133
Jadual 4.37	Jadual Perbandingan Antara Responden Melayu Bumiputera dengan Bukan Bumiputera	133

SENARAI GRAF

		Halaman
Graf 1	Pembahagian Skor 4 – 1 Pelajar Mengikut Umur Secara Keseluruhan	44
Graf 2	Pembahagian Skor 4 – 1 Pelajar Lelaki Secara Keseluruhan	45
Graf 3	Pembahagian Skor 4 – 1 Pelajar Perempuan Secara Keseluruhan	108
Graf 4	Pembahagian Peratus Skor 4 – 1 Kategori Umur 9 Tahun	112
Graf 5	Pembahagian Peratus Skor 4 – 1 Kategori Umur 8 Tahun	114
Graf 6	Pembahagian Peratus Skor 4 – 1 Kategori Umur 7 Tahun	120
Graf 7	Pembahagian Peratus Skor 4 – 1 kategori Umur 6 Tahun	121
Graf 8	Pembahagian Peratus Skor 4 – 1 kategori Umur 5 Tahun	122
Graf 9	Peratusan Antara Lelaki dan Perempuan Mengikut Skor 4-1 Kategori Umur 4 Tahun	123
Graf 10	Graf Skor 4-1 Mengikut Kategori Umur Secara Keseluruhan	123
Graf 11	Jumlah Pelajar dan Perempuan Mengikut Skor 4-1 Secara Keseluruhan	125
Graf 12	Perbezaan Skor 4-1 Bagi Pelajar Melayu Bumiputera dan Pelajar Bukan Melayu Secara Keseluruhan	128
Graf 13	Graf Peratus Skor Mengikut kategori Umur Secara Keseluruhan	131
Graf 14	Perbandingan Peratus Antara Responden Melayu Bumiputera dan Bukan Bumiputera	135

SENARAI CARTA

	Halaman
Carta 3.1 Reka Bentuk Kajian	36

SENARAI LAMPIRAN

	Halaman
LAMPIRAN A Kertas Ujian Melukis Responden	159
LAMPIRAN B Arahan Kepada Pelajar	160
LAMPIRAN C Lukisan Kanak-kanak Skor 1	161
LAMPIRAN D Lukisan Kanak-kanak Skor 1	162
LAMPIRAN E Lukisan Kanak-kanak Skor 2	163
LAMPIRAN F Lukisan Kanak-kanak Skor 2	164
LAMPIRAN G Lukisan Kanak-kanak Skor 3	165
LAMPIRAN H Lukisan Kanak-kanak Skor 3	166
LAMPIRAN I Lukisan Kanak-kanak Skor 4	167
LAMPIRAN J Lukisan Kanak-kanak Skor 4	168

BAB SATU

PENGENALAN

1.1 Latar Belakang

Melukis dapat menyediakan kuasa yang begitu bermakna untuk perkembangan persepsi dan pemikiran kanak-kanak. Mengikut kajian penyelidik terdahulu seperti Lowenfeld (1957:1975), Kellog (1969), Piaget dan Inhelder (1964), perkembangan artistik kanak-kanak secara amnya bermula sejak mereka mula bertatih sehingga mereka berumur lima tahun. Sepanjang waktu ini kanak-kanak kurang dipengaruhi oleh budaya dan pembelajaran yang wujud di sekeliling mereka. Budaya dan pembelajaran awal yang diterima oleh kanak-kanak sememangnya membawa pengaruh yang agak besar dalam perkembangan artistik mereka.

Marjorie & Wilson (1982) berpendapat bahawa orang dewasa memainkan peranan penting dalam meningkatkan minat dan kebolehan kanak-kanak. Galakan dan dorongan merupakan media utama dalam meningkatkan minat mereka. Jika ini tidak dilakukan maka kanak-kanak akan berhenti melukis atau hilang minat menjana idea kreatif apabila umur mereka semakin meningkat dewasa.

Kanak-kanak menganggap bahawa permukaan kertas itu adalah ruang kosong yang perlu diisi dan digunakan untuk melakar subjek. Kanak-kanak akan mula melukis dengan meletakkan subjek-subjek di atas permukaan kertas dan berusaha untuk memenuhi setiap permukaan ruang. Kanak-kanak akan terus melukis berdasarkan imaginasi mengikut konsep yang mereka fahami bersesuaian dengan kebolehan kognitif mereka.

Penyelidik beranggapan bahawa lukisan kanak-kanak menampilkan satu misteri yang mempunyai hubungan yang kuat dengan perkembangan emosi mereka. Perkembangan ini telah dibuktikan melalui kajian dan penulisan para penyelidik Barat seperti Arnheim (1954, 1974), Lowenfeld (1957:1975), Allison (1974) dan beberapa penyelidik lain. Kajian berhubung dengan lukisan kanak-

kanak agak menarik dan dapat menyingkap dan menghurai sesuatu yang bersangkutan dengan imaginasi dan emosi mereka.

Kajian sebelum ini kebanyakannya memfokus kepada kanak-kanak di Barat. Oleh yang demikian penyelidik merasakan perlunya satu kajian khusus untuk melihat apa yang tersurat dan tersirat di sebalik perkembangan lukisan kanak-kanak di Malaysia khususnya di Sabah. Kanak-kanak di Sabah yang terdiri daripada 35 suku kaum, pastinya mempunyai persepsi yang berbeza antara mereka. Tambahan pula kebanyakan mereka adalah daripada latar belakang dan budaya yang berlainan. Penyelidikan ini cuba mengukur persepsi kanak-kanak melalui penilaian terhadap lukisan mereka.

Perkembangan persepsi kanak-kanak mengubah kematangan berfikir. Namun perbandingan umur mungkin tidak boleh dijadikan ukuran terhadap aras pemikiran mereka. Penyelidikan ini nanti akan mengemukakan strategi yang terancang untuk mengukur tahap perkembangan persepsi kanak-kanak melalui lukisan atau lakaran spontan kanak-kanak yang menjadi responden. Lukisan kanak-kanak juga dapat memberikan satu penjelasan terperinci tentang perkembangan kematangan mereka.

1.2 Kepentingan Kajian

Kajian ini merupakan suatu pencarian dan ingin menjawab suatu persoalan adakah perkembangan artistik kanak-kanak masa dahulu dan masa kini masih sama atau telah berubah akibat perkembangan pembelajaran serta perubahan yang dibawa oleh era permodenan serta pengaruh industri komunikasi teknologi (ICT). Perubahan ini pasti memberi impak yang besar terhadap sistem pembelajaran kanak-kanak masa kini. Kajian ini juga akan memberi suatu penjelasan bagaimana kanak-kanak menginterpretasi ruang dalam lukisan mereka agar dapat menggambarkan perkembangan kematangan mereka.

Kajian ini juga penting kepada ibu bapa agar mereka lebih peka terhadap keupayaan anak-anak mereka. Melalui lukisan dan lakaran kanak-kanak, ibu bapa dapat melihat serta mengetahui tahap kematangan dan perkembangan emosi mereka. Dengan itu dapatlah ibu bapa memberi bimbingan yang sesuai kepada

anak-anak mereka dengan menyatukan kebolehan visual serta kebolehan kreatif agar dapat dijana dengan baik terutama dalam proses penyelesaian masalah pembelajaran. Ini juga boleh membentuk perkembangan pembangunan potensi kanak-kanak dari segi pemikiran, bakat dan kebolehan.

Jadual 1: Peringkat Perkembangan Kanak-kanak Mengikut Perbandingan Teori Pengkaji Terdahulu.

Teori Piaget (1956)		Teori Kellog (1969)	Teori Lowenfeld dan Brittain (1987)
1.	Peringkat deria motor (0-2 tahun)	Peringkat contengan (usia 2 tahun)	Peringkat contengan (2-4 tahun) i) Rawak dan tidak disedari ii) Terkawal iii) Dikenal pasti
2.	Praoperasi (2-7 tahun).	Peringkat perletakan objek. (2-3 tahun).	Preskematik (4-7 tahun).
3.	Preskematik iaitu melukis dengan pertimbangan dan gerak hati. (4-7 tahun).	Peringkat penghasilan bentuk, (3 tahun).	Skematik (7-9 tahun)
4.	Peringkat operasi konkrit (7-11 tahun).	Peringkat penghasilan lukisan piktorial (menggambar) iaitu awal mengambar dan akhir mengambar (4-5 tahun).	Peringkat lukisan realisme (9-12 tahun).
5.	Peringkat Operasi formal (11 tahun hingga dewasa).	-	Peringkat hampir realisme tetapi tidak menyerupai objek (12-14).
6.	-	-	Kebolehan artistik (14-17 tahun).

[Ubahsuai Daripada Jadual Teori Perbandingan Perkembangan Piaget, Kellog, Lowenfeld dan Brittain. (d/m Schirmacher 1998:132)]

Jadual 1 di atas menunjukkan perbandingan teori perkembangan kanak-kanak mengikut tahap umur iaitu perbandingan teori Piaget (1956), teori Kellog (1969) dan teori Lowenfeld dan Brittain (1987). Ketiga-tiga teori ini menyatakan peringkat perkembangan kanak-kanak awal 2 tahun sehinggalah peringkat awal remaja iaitu usia 17 tahun. Berdasarkan teori ini, pengkaji mendapati bahawa perkembangan psikomotor kanak-kanak mengikut umur mempengaruhi kebolehan mereka dalam menghasilkan lukisan.

Dalam teori perkembangan Piaget (1956), perkembangan kanak-kanak melalui satu siri urutan yang berperingkat-peringkat, salah satunya ialah peringkat deria motor (0-2) tahun. Peringkat deria motor itu diterjemahkan seperti memegang sesuatu benda dan memasukkannya ke dalam mulut untuk menghisapnya, menggerakkan badan, kaki, mata dan kepala. Piaget juga

RUJUKAN

- Abdullah Hassan, Ainon Mohd. 2001. *Mendorong Kreativiti Kanak-Kanak*. Kuala Lumpur: PTS Publication & Distributors Sdn Bhd.
- Allison, B. 1993. *Intellectual factors in Art Education*. Unpublished Ph.D. Thesis, Reading University.
- Arnheim, R. 1954. *Art and Visual Perception A Psychology Of The Creative Eye*. USA: Universiti California.
- Arnheim, R. 1974. *Art and Visual Perception A Psychology Of The Creative Eye*. USA: Universiti California.
- Atan Long. 1978. Psikologi Pendidikan (Edisi Ke-2) *Psikologi Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Azizi Yahaya *et. Al.*, 2005. *Psikologi Kognitif*. Johor: Universiti Teknologi Malaysia Skudai
- Bernes, R. 2002. *Teaching Art to Young Children 4-9 Second Edition*. California: Santa Cruz Education Extension .
- Cooke,G. Griffin, D. & Cox, M. 1997. *Teaching Young Children To Draw*. London : Falmer Press.
- Chiam H.K. 1991. *Child Development Preschool Children*. Selangor D.E: Pelanduk Publications (M) Sdn Bhd.
- Dyson A.H, 1986. *Transition and Tensions: Interrelationships Between The Drawing. Talking dan Dictating Of Young Children*. USA : University Of Carlifonia.
- Eisner,E. 1972. *Education Artistic Vision*. New York: Macmillan.

- Gardner, H. 1972. *Style Sensitivity in Children, Human Development*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. 1980. *Artful scribbles: The Significance of Children's Drawings*. New York: Basic Books
- Goodenough, F.L. 1926. *Measurement Of Intelligence by Drawing*. New York: World Book Co.
- Goodnow, J. 1977. *Children Drawing*. Cambridge. Massachusetta: Harvard University Press
- Golomb,C. 1974, *Young Children's Drawing and Sculpture: A Story In Representationnal Development* . Cambridge. MA : Harvard University Press.
- Hawkins J.M, 2001. *Kamus Dwibahasa Oxford Fajar* (Edisi ke-3). Selangor: Fajar Bakti Sdn Bhd.
- Hjh Noresah Bt Baharon *et. Al.*, 2002. *Kamus Dewan Bahasa Dan Pustaka* (Edisi ke-3). Selangor: Dewan Bahasa.
- Hurwitz, A & Day, M. 1991. *Methods For The Elementary School, Forth Worth*. London: Harcourt Brace & Company.
- Hurwitz, A & Day M. 2001. *Methods For The Elementary School*. Australia: Thomson /Wadsworth .
- Ibrahim Hassan *et al*, 2000. "*Kanak-kanak dan Persekitaran*" *Kumpulan Esei Pilihan Pendidikan Seni dan Muzik*. Tanjung Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Ismail Hj Ibrahim, 2003. "*Representasi Figura dan Konsep ruang dalam contengan kanak-kanak 5-7 Tahun: Satu Kajian Perbandingan Antara Kanak-kanak Bandar dan Kanak-kanak Pinggiran*". Dlm. MANU, Jurnal Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa (8). Sabah: Universiti Malaysia Sabah.

Jones A.F , 1992. *Introduction To Art*. United States: Harper Collins Publisher.

Kellogg, R. (1969) *Analyzing Children's Art*. Palo Alto CA: Mayfield Publishing.

Linderman M. G, 1997. *Art in the Elementary School (fifth Edittion)* New York: McGraw Hill Companies.

Lowenfeld, V. 1947. *Creative and Mental Growth*. New York: The Macmillan Company.

Lowenfeld, V. 1957. *Creative and Mental Growth.(3^d edd)* New York : The Macmillan Company.

Lowenfeld,V. and Brittain, W.L. 1975. *Creatif and Mental Growth*. New York: The Macmillan Company.

Marjorie and Wilson, B. 1982. *Teaching Children To Draw*. USA: Prentice Hall.

Meng,E A. 1993. *Pedagogi Satu Pendekatan Bersepadu (Edisi Kedua)*. Kuala Lumpur :Fajar Bakti.

Md. Nasir Hj Ibrahim. 2003. *Teori-teori Pendidikan Seni (SSP233)*. Tanjung Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Michael J.A. 1983. "*Art In The Elementary School*" *Teaching Art At The Secondary Level*. New York: Teaching College Press Columbia University

- Piaget, J., Inhelder, B. 1964. *Early Growth of Logic In The Child, Classification and Seriation*. New York: Harper and Row.
- Piaget, J. and Inhelder, B. 1969. *The Psychology Of The Child*. New York: Basic Book.
- Piaget, J. and Inhelder, B. 1956. *The Child's Conception Of Space*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Preble, D. *et al*, 1999. *Art Form*. USA: Wesley Educational Publishers.
- Rathus L.F. 2001. *Understanding Art (6th add)*. USA: Thompson Learning Inc.
- Read. H. 1958 . *Education Through Art*. Rev.Ed. New York: Pantheon.
- Schirmacher R, 1998. *Art and Creative Development For Young Children, Secondary Level*. California: Santa Cruz Education Extension .
- Syarifah Alwiah Alsagoff. 1987. *Psikologi Pendidikan 1: Konsep-Konsep Asas Psikologi dan Psikologi Pendidikan, Psikologi Perkembangan*. Malaysia: Petaling Jaya Selangor.
- Tickle, L. 1996 *Understanding Art In Primary Schools: Cases From Teacher's Research*, New Fetter Lane. London: Routledge.
- Viola, W. 1949. *The Discovery of Child Art*, London. University Of London Press.
- Wilson, B. & Wilson, M. 1982. "Teaching children to draw" *A Guide For Parents and Teachers*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Wright, A. 2002. *Teaching Art To Young Children 4-9 (2ed)*. USA and Canada: Simultaneously Publisher.